

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 05 marca 2018 roku

ZSS.422.8.2017.KS

**Pan
Bartłomiej Chmielowiec
Rzecznik Praw Pacjenta**

zwracam się prośbą o przekazanie informacji w zakresie podejmowanych działań związanych z realizacją praw pacjenta do: poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, o których mowa w art. 33 ust. 1 i art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹ (dalej: ustawa o prawach pacjenta), w kontekście zgłaszanych przez rodziców (opiekunów prawnych/osoby bliskie) problemów związanych z realizacją prawa dziecka do przebywania przy nim osób bliskich w trakcie jego hospitalizacji.

Niejednokrotnie wskazywałem, że najmłodszy pacjenci powinni mieć zagwarantowaną możliwość jak najczęstszych kontaktów z osobami bliskimi. Obecność rodzica i jego opieka w znacznym stopniu wpływa na niwelowanie strachu i obaw u dziecka, które często towarzyszą mu podczas pobytu w szpitalu, a także sprzyja szybszemu powrotowi do zdrowia. Taka obecność jest szczególnie istotna w przypadku dzieci przewlekle i terminalnie chorych, potrzebujących obok siebie bliskiej osoby.

Zapewnienie dziecku możliwości pobytu rodzica w trakcie hospitalizacji małoletniego było przedmiotem licznych działań Rzecznika Praw Dziecka. Tylko w zeszłym roku dwukrotnie zwróciłem się do Ministra Zdrowia w tej sprawie. Na początku roku 2017 r. zaapelowałem² o podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu pobierania przez szpitale opłat za pobyt rodzica przy łóżku chorego dziecka. W wielu szpitalach należy uiścić opłatę za całodobowy pobyt rodzica przy łóżku małego pacjenta³. Pomimo że taka praktyka

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1318

² Pismo z 06.02.2017 r. ZSS.422.8.2017.KT

³ Wyjątek stanowi pobyt matki karmiącej po porodzie, gdzie dziecko pozostaje jeszcze w szpitalu z przyczyn zdrowotnych.

jest zgodna z przepisami prawa, mając na względzie dobro dziecka oraz przyłączając się do uwag zgłaszanych mi przez rodziców małych pacjentów, moim zdaniem rodzic nie powinien płacić za pobyt w szpitalu przy swoim chorym dziecku. Z tego też powodu zwróciłem się do Ministra o podjęcie działań legislacyjnych na rzecz zmian w ustawie o prawach pacjenta. Zmiany miałyby umożliwić nieponoszenie opłat związanych z realizacją prawa dziecka przebywającego w szpitalu do osobistego kontaktu z osobami bliskimi i dodatkowej opieki pielęgnacyjnej. Minister nie przychylił się do postulatu, uznając jednak, że prawo do kontaktów z bliskimi ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy pacjentem jest dziecko.⁴

Ponieważ nadal obserwowałem występujące trudności w realizacji tego uprawnienia dziecka, ponownie wystąpiłem⁵ do Ministra Zdrowia w końcu 2017 r. W wystąpieniu wskazałem, że dostrzegane trudności wynikają z jednej strony z takich uwarunkowań jak możliwości organizacyjne podmiotu leczniczego, czy trudności finansowe tych podmiotów. Z drugiej jednak strony zdarza się, że szpitale działają w sposób utrudniający pobyt rodziców na oddziałach dziecięcych np. poprzez pobieranie opłat za realizację dwóch przedmiotowych praw pacjenta w wysokości niewspółmiernej do poniesionych przez szpital kosztów, ograniczenie godzin odwiedzin bez uwzględniania wieku i potrzeb dzieci znajdujących się na oddziale, brak możliwości wizyty u dziecka matki karmiącej piersią w godzinach poza wyznaczonymi w regulaminie oddziału czy też brak warunków do pobytu osoby bliskiej przy dziecku. Zauważyć należy, że podmiot leczniczy – poza oczywistym obowiązkiem zapewnienia w pierwszej kolejności właściwych warunków pobytu i leczenia pacjentów – jest prawnie zobligowany do zapewniania warunków pobytu także dla rodziców lub opiekunów dziecka.⁶ Nie wszystkie szpitale spełniają łącznie te warunki.

Mając powyższe na uwadze zwróciłem się o podjęcie działań leżących w kompetencji Ministra, mających na celu weryfikację przedstawionych problemów.

---

⁴ OZO.073.9.2017/EW

⁵ Pismo z 06.12.2017 r. ZSS.422.8.2017/KS

⁶ Art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, z późn. zm.) stanowi, że pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą odpowiadają wymaganiom odpowiednim do rodzaju wykonywanej działalności leczniczej oraz zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych. Zgodnie z ust. 8 części V załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739) w oddziale dziecięcym zapewnia się dodatkowe łóżka w pokojach dzieci lub w odrębnym pomieszczeniu przeznaczone dla rodziców lub opiekunów dziecka. W związku z art. 207 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej podmiot wykonujący działalność leczniczą w dniu wejścia w życie ustawy, niespełniający wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 1, dostosuje pomieszczenia i urządzenia do tych wymagań do dnia 31 grudnia 2017 r.

W odpowiedzi Minister poinformował, że odnośnie stopnia wdrożenia przez podmioty lecznicze określonych wymogów to dysponuje jedynie zbiorczymi danymi, z których wynika, że liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą objętych programami dostosowania do wymagań wynosi 3217 zaś 1461 podmiotów jeszcze nie zrealizowało tych programów. Minister zapewnił, że resort podejmuje interwencje kontrolne dotyczące małoletnich i stara się reagować na docierające sygnały o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu konkretnych podmiotów leczniczych, zlecając w takich przypadkach, w trybie ustawy o działalności leczniczej, kontrole. Poinformował również, że ze względu na dużą liczbę podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych szpitalnych z zakresu pediatrii i neonatologii nie jest możliwe coroczne sprawdzenie ich wszystkich w trybie kontrolnym. W kwestii ujednolicenia kwot pobieranych przez podmioty lecznicze opłat w opinii Ministra sprawą *powinien zająć się przede wszystkim Rzecznik Praw Pacjenta, który może w celu ochrony zbiorowych praw pacjentów inicjować właściwe postępowania.*⁷

Uprawnienie podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne do pobierania opłaty rekompensującej koszty związane z realizacją prawa pacjenta do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego nie jest nowym uregulowaniem. Rozwiązanie to funkcjonuje już od wielu lat⁸ – obecnie na podstawie art. 35 ustawy o prawach pacjenta. Przepisy ustawy o prawach pacjenta niestety nie odpowiadają w pełni zapisom Europejskiej Karty Praw Dziecka w Szpitalu, zgodnie z którymi:

- 1) *Dzieci powinny mieć prawo do tego, aby cały czas przebywali razem z nimi w szpitalu rodzice lub opiekunowie. Nie powinno być żadnych ograniczeń dla osób odwiedzających - bez względu na wiek dziecka.*
- 2) *Rodzicom należy stwarzać warunki pobytu w szpitalu razem z dzieckiem, należy ich zachęcać i pomagać im w pozostawaniu przy dziecku. Pobyt rodziców nie powinien narażać ich na dodatkowe koszty lub utratę zarobków. Aby mogli oni uczestniczyć w opiece nad dzieckiem, powinni być na bieżąco informowani o sposobie postępowania i zachęceni do aktywnej współpracy.*

Dokument ten, choć nie stanowi źródła obowiązujących przepisów prawa, jest istotny i powinien wyznaczać kierunek zmian w tym obszarze.

---

⁷ MDL.073.50.2017.AWW

⁸ poprzednio tę kwestię regulował art. 19 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Ponieważ z mojej wiedzy wynika, że także zdaniem Pana Rzecznika rodzice nie powinni ponosić kosztów związanych z opieką nad swoim hospitalizowanym dzieckiem oraz w związku z zakresem zadań Rzecznika Praw Pacjenta, w szczególności określonym w art. 47 ust. 1 pkt 1, 4, 5 i 7 ustawy o prawach pacjenta, na podstawie art. 10a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazanie informacji w zakresie:

- 1) oceny sytuacji dotyczącej przestrzegania przez podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne prawa pacjenta, o którym mowa w rozdziale 9 ustawy o prawach pacjenta (w odniesieniu do oddziałów skierowanych do populacji pediatrycznej oraz w kontekście opisanych w wystąpieniu problemów);
- 2) planowanych lub już podjętych działaniach dotyczących zmiany przepisów ustawy o prawach pacjenta w kierunku zwolnienia rodziców małych pacjentów z ponoszenia opłat za pobyt przy dziecku w szpitalu.

Jednocześnie zapewniam o gotowości Rzecznika Praw Dziecka do współpracy w prowadzeniu działań na rzecz poprawy sytuacji hospitalizowanych dzieci.

↓ wypracowani docenili
Marek Jurek